

Ελλάδα: Μια Αξιόπιστη Συμφωνία Θα Απαιτήσει Δύσκολες Αποφάσεις από όλα τα Μέρη

Από τον [Ολιβιέ Μπλανσάρ](#)

14 Ιουνίου 2015

Η εξέλιξη των διαπραγματεύσεων μεταξύ της Ελλάδας και των επίσημων πιστωτών της –την Ευρωπαϊκή Ένωση, την ΕΚΤ και το ΔΝΤ- κυριάρχησε στα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων την περασμένη εβδομάδα. Ο πυρήνας των διαπραγματεύσεων εμπεριέχει ένα απλό ερώτημα: Τι προσαρμογή πρέπει να κάνει η Ελλάδα, τι προσαρμογή πρέπει να κάνουν οι επίσημοι πιστωτές;

Στο πρόγραμμα που συμφώνησε η Ελλάδα το 2012 με του Ευρωπαίους εταίρους της, η απάντηση ήταν: Η Ελλάδα έπρεπε να δημιουργήσει ένα επαρκές πρωτογενές πλεόνασμα ώστε να περιορίσει το χρέος της. Συμφώνησε επίσης σε έναν αριθμό μεταρρυθμίσεων που θα έπρεπε να οδηγήσουν σε μεγαλύτερη ανάπτυξη. Σε αντάλλαγμα, και σε συνάρτηση με την εφαρμογή του προγράμματος από την Ελληνική πλευρά, οι Ευρωπαίοι πιστωτές θα παρείχαν την απαραίτητη χρηματοδότηση, και θα παρείχαν ελάφρυνση του χρέους, αν το χρέος υπερέβαινε το 120% του ΑΕΠ μέχρι το τέλος της δεκαετίας.

Το πρωτογενές πλεόνασμα του προγράμματος ήταν 3 τοις εκατό για το 2015, και 4,5% για το επόμενο έτος. Οι οικονομικές και οι πολιτικές εξελίξεις έχουν καταστήσει αυτόν τον στόχο ανεπίτευκτο, και ο στόχος πρέπει σαφώς να μειωθεί. Το πρόγραμμα περιείχε επίσης έναν αριθμό μεταρρυθμίσεων που είχαν σαν στόχο την αύξηση της ανάπτυξης σε μεσοπρόθεσμη βάση, καθώς και να καταστήσει ευκολότερη τη δημοσιονομική προσαρμογή. Αυτά πρέπει επίσης να αναθεωρηθούν.

Στο πλαίσιο αυτό, κατά πόσο πρέπει να μειωθεί ο στόχος για το πρωτογενές πλεόνασμα; Ένας χαμηλότερος στόχος θα έχει σαν αποτέλεσμα μια λιγότερο επώδυνη δημοσιονομική και οικονομική προσαρμογή για την Ελλάδα. Όμως, οδηγεί επίσης στην ανάγκη υψηλότερης επίσημης εξωτερικής χρηματοδότησης, καθώς και στη δέσμευση για μεγαλύτερη ελάφρυνση του χρέους εκ μέρους των Ευρωπαϊκών χωρών-πιστωτών. Όπως υπάρχει ένα όριο στο τι μπορεί να κάνει η Ελλάδα, υπάρχει επίσης ένα όριο στο ύψος της χρηματοδότησης και της ελάφρυνσης του χρέους που οι επίσημοι πιστωτές είναι διατεθειμένοι, και που είναι ρεαλιστικά ικανοί να παράσχουν, γιατί πρέπει να σκεφτούν και τους δικούς τους φορολογούμενους.

Πώς πρέπει να αναθεωρηθεί η αρχική σειρά των μεταρρυθμίσεων; Οι Έλληνες πολίτες, μέσα από μια δημοκρατική διαδικασία, έδειξαν ότι υπάρχουν κάποιες μεταρρυθμίσεις που δεν τις θέλουν. Εμείς πιστεύουμε ότι αυτές οι μεταρρυθμίσεις είναι απαραίτητες, και ότι χωρίς αυτές η Ελλάδα δεν θα μπορέσει να διατηρήσει μια σταθερή ανάπτυξη, και ότι το βάρος του χρέους θα γίνει ακόμη μεγαλύτερο. Εδώ, πάλι, υπάρχει κάποιο αντιστάθμισμα: Αν ο ρυθμός των μεταρρυθμίσεων είναι πιο αργός, οι πιστωτές πρέπει να παράσχουν μεγαλύτερη ελάφρυνση του χρέους. Εδώ, και πάλι, υπάρχει ένα σαφές όριο για το τι είναι διατεθειμένοι να κάνουν.

Η προσφορά που έγινε στην Ελληνική κυβέρνηση την περασμένη εβδομάδα αντανakλούσε αυτές τις σκέψεις και αυτά τα αντισταθμίματα. Πρότεινε τη μείωση του μεσοπρόθεσμου στόχου για το πρωτογενές δημοσιονομικό πλεόνασμα από 4,5 τοις εκατό το ΑΕΠ στο 3 τοις εκατό, και παρείχε στην Ελλάδα δύο επιπλέον χρόνια να πετύχει αυτόν τον στόχο –οπότε ο στόχος για φέτος μειώθηκε στο 1 τοις εκατό- και ζητούσε μια πιο περιορισμένη σειρά μεταρρυθμίσεων.

Όμως, μια τέτοια συμφωνία, για να είναι αποτελεσματική και αξιόπιστη, πρέπει να πληροί δύο προϋποθέσεις.

Από τη μία πλευρά, η Ελληνική Κυβέρνηση πρέπει να παρέχει πραγματικά αξιόπιστα μέτρα για να πετύχει τον χαμηλότερο στόχο για το δημοσιονομικό πλεόνασμα, και πρέπει να επιδείξει τη δέσμευση της για τις πιο περιορισμένες μεταρρυθμίσεις. Πιστεύουμε ότι ακόμη και ο πιο χαμηλός στόχος δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς περιεκτικές μεταρρυθμίσεις στον ΦΠΑ –περιλαμβανομένης της διεύρυνσης της φορολογικής βάσης- και χωρίς μια περαιτέρω προσαρμογή των συντάξεων. Γιατί επιμένουμε στις συντάξεις; Οι συντάξεις και οι μισθοί αποτελούν το 75% των πρωτογενών δαπανών, ενώ το υπόλοιπο 25 τοις εκατό έχει ήδη μειωθεί «μέχρι το κόκκαλο». Οι δαπάνες για τις συντάξεις αποτελούν το 16 τοις εκατό του ΑΕΠ, ενώ οι μεταφορές από τον προϋπολογισμό στο σύστημα των συντάξεων είναι σχεδόν 10 τοις εκατό του ΑΕΠ. Πιστεύουμε ότι μια μείωση στις συνταξιοδοτικές δαπάνες της τάξης του 1 τοις εκατό του ΑΕΠ (από το 16 τοις εκατό) είναι απαραίτητη και ότι μπορεί να γίνει με την παράλληλη προστασία των φτωχότερων συνταξιούχων. Είμαστε ανοικτοί σε εναλλακτικές προτάσεις για τον σχεδιασμό των μεταρρυθμίσεων στον ΦΠΑ και στις συντάξεις, αλλά αυτές οι εναλλακτικές προτάσεις πρέπει να είναι στο μέγεθος της δημοσιονομικής προσαρμογής και να την καλύπτουν.

Από την άλλη πλευρά, οι Ευρωπαίοι πιστωτές θα πρέπει να συμφωνήσουν για την παροχή σημαντικής πρόσθετης χρηματοδότησης, καθώς και για επαρκή ελάφρυνση του χρέους ώστε να διατηρηθεί η βιωσιμότητά του. Πιστεύουμε ότι σύμφωνα με την τρέχουσα προσφορά μπορεί να επιτευχθεί ελάφρυνση του χρέους με την αναδιάταξη των πληρωμών του χρέους με χαμηλά επιτόκια. Όμως, οποιαδήποτε περαιτέρω μείωση του στόχου για το πρωτογενές πλεόνασμα, είτε τώρα, είτε αργότερα, πιθανόν να απαιτούσε «κουρέματα».

Αυτές είναι δύσκολες επιλογές και δύσκολες δεσμεύσεις από αμφότερες τις πλευρές. Ελπίζουμε ότι μπορεί να επιτευχθεί μια συμφωνία

Ο Ολιβιέ Μπλανσάρ είναι Γάλλος και πέρασε την επαγγελματική του ζωή στο Καίμπριτζ των ΗΠΑ. Αφού πήρε το διδακτορικό του στα Οικονομικά από το Τεχνολογικό Ινστιτούτο της Μασαχουσέτης (MIT) το 1977, δίδαξε στο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ, και επέστρεψε στο MIT το 1982, όπου και παρέμεινε από τότε. Είναι καθηγητής Οικονομικών και πρώην Πρόεδρος του Τμήματος Οικονομικών. Προς το παρόν διατελεί σε άδεια από το MIT και είναι Οικονομικός Σύμβουλος, και Διευθυντής του Τμήματος Ερευνών του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

Ο κύριος Μπλανσάρ είναι οικονομολόγος μακροοικονομικών, και έχει εργαστεί σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, από το ρόλο της δημοσιονομικής πολιτικής μέχρι τη φύση των κερδοσκοπικών «φουσκών», και από τα στοιχεία που προσδιορίζουν την ανεργία μέχρι τη μεταβατική φάση των πρώην κομμουνιστικών χωρών. Κατά τη διάρκεια των εργασιών του έχει συνεργαστεί με πολλές χώρες και με πολλούς διεθνείς οργανισμούς. Είναι συγγραφέας πολλών βιβλίων και άρθρων, περιλαμβανομένων δύο πανεπιστημιακών βιβλίων με θέμα τα μακροοικονομικά, το ένα σε μεταπτυχιακό επίπεδο σε συνεργασία με τον Στάνλεϊ Φίσερ, και ένα σε προπτυχιακό επίπεδο.

Ο κύριος Μπλανσάρ είναι συνεργάτης και μέλος του Συμβουλίου της Οικονομετρικής Ένωσης, πρώην αντιπρόεδρος της Αμερικανικής Οικονομικής Ένωσης, και μέλος της Αμερικανικής Επιστημονικής Ακαδημίας.